

națiile și crearea de fonduri (Ioana Vlasiu, Cătălina Macovei, Vlad Țoca, Steluța Boroghină, Iozefina Postăvaru, Alexandra Crăciun).

Drept dovadă a vocației sale de conducător al unei instituții academice, Adrian-Silvan Ionescu se simte dator să pună în valoare oamenii colectivului pe care îl îndrumă într-un amplu studiu ce deschide capitolul al II-lea al volumului. O parte din colaboratorii institutului a beneficiat de portrete concise, dar pertinente; altă parte a fost urmărită în mărturiile lăsate despre preocupările institutului, despre impostorii și talentele autentice, concesiile ideologice și atitudinile de rezistență, vrăjmășiile și prietenii perindate de-a lungul anilor de rău augur. Urmează articole de istoriografie și critică de artă ale cercetătorilor din domeniu care analizează aspecte istorice, teoretice, estetice; descriu activitatea unor critici de artă și esteticieni; pun în discuție problema intruziunea politicului în artă, imperativul și activitățile de conservare, cercetare și valorificare a patrimoniului etc. Oricine găsește aici și în cel de al treilea capitol un evantai de subiecte, o bogăție de informații și idei îndrumătoare, un tablou complex al Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”, în ultimă instanță.

Pe final, cartea propune o listă cu numele autorilor care au contribuit la ea și mici prezentări ale activității, domeniului de cercetare și publicațiilor lor. Secțiunea se arată a fi utilă prin faptul de a oferi repere în istoriografia românească a Artelor Frumoase. Mulți dintre autori fac parte din personalul Institutului și se cade să le aducem aici felicitările noastre atât cu ocazia jubileului, cât și pentru superbul volum alcătuit cu dăruire și înalt profesionalism.

Pentru a intra direct în miezul cărții semnate de Iacob Florea, *Un halat pentru un secol. Oblomovismul, în răspăr* (București: Tracus Arte, 2021), ne vom folosi de trei repere livrești oferite de autorul însuși pentru a nuanța înțelegerea unui cuvânt „nedreptățit” și a provoca astfel reabilitarea lui în ochii lumii. Nu înainte de a aminti că la începutul eseului (căci este vorba de un eseu) autorul își asumase un imperativ: „Oblomovismul trebuie curățat de toate prejudecățile și de toate aluviunile semantice (și toate suprainterpretările) care s-au depus de-a lungul timpului peste el”. Așadar, exemplele aduse sunt menite să situeze romanul *Oblomov* al rusului I.A. Goncearov (1859) și cuvântul generat de el – *oblomovismul* – într-o familie spirituală de gânditori și într-un câmp de discuții („câmp de forțe”) despre „revoltă” și „revoltați”. Prima carte vizată este *Bartleby & Co* a scriitorului spaniol Enrique Vila-Matas, autorul unei fascinante colecții de „*bartlebi* – scriitori care spun *Nu scrisului*. «Oamenii Nu»”. Acești „artiști ai refuzului” răspund la orice solicitare prin formula „Aș prefera să nu” după modelul personajului din povestirea lui Herman Melville, scribul Bartleby, angajat copist la un birou de avocatură, care își arata în felul acesta dezacordul de a îndeplini multiplele însărcinări ale patronului său. Al doilea exponent este personajul lui Ion Creangă din *Povestea unui om leneș* care refuză să muncească și, mai rău, respinge mâncarea, pesmeții nemeritați de el. Deși se intersectează cu cea lui Goncearov, aceste două cărți cu perso-

naje „revoltate”, scrise în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, „nu vor să schimbe lumea. De fapt, ele trag de mânecă lumea”, „fără să clinească vreun edificiu istoric sau metafizic”. Și doar cartea despre revolta silențioasă a lui Oblomov a reușit să genereze *oblomovismul*.

Cuvântul *oblomovism* a căpătat de-a lungul timpului mai multe interpretări și înțelesuri. Pentru Lenin acesta denumea „un mod de a fi al omului pornit să facă mereu planuri, proiecte, fără să le ducă niciodată la bun sfârșit”. Filosoful francez Emmanuel Levinas lansa ideea „omului pentru care existența e o povară”. Între acestea s-au situat multiple alte propuneri de sens. Calea pentru care optează Iacob Florea, neumblată de înțelegere până acum, invită într-o lume a visului, a stării de răgaz, a copilăriei omului, când „puteam alege cum să trăim”. „Oblomovismul meu înseamnă capacitatea omului de a întoarce spatele lumii pentru a se salva ca om. Al unei anumite lumi”; „Oblomovismul ne arată cum se reflectă lumea cea mare, numită câteodată pompos istorie, într-o viață obișnuită. Nu chiar ca aceea care a dat cep butoiului cu oameni obișnuiți, fix în anul 1842, odată cu Akaki Akakievici Bașmacikin al lui Gogol. Una mai modestă, așa ca diferența dintre o manta și un halat”. Spiritul oblomovismului actualizat de Iacob Florea se revoltă, atenționează, întoarce spatele lumii în care omul nu „poate alege cum să trăiască” în care se va simți încorsetat în convenții și reguli, înglodat în stresul sarcinilor urgente, angrenat într-un mecanism pragmatic, rămas neobservat ca om.

Curățat „de zgura” prejudecăților, cuvântul pare să capete, astăzi mai aprig decât în secolul al XIX-lea, note profetice: „Oblomovismul, în numele vieții, vrea să scoată la iveală un mic adevăr: omul poate deveni neînsemnat”. El cheamă omul „să se întoarcă spre el însuși”, ieșind de sub „imperiul *vita activa*”. „Aveți grijă, sune cuvântul, reînvățați ce este răgazul. (...) Să opriți prăbușirea, insignifianța, neînsemnătatea”. Se întrevede aici un dialog cu Francis Fukuyama din eseul *Sfârșitul istoriei*. Sociologul și politologul american presimțea încă în 1991 apropierea unei „triste” epoci în care „Lupta pentru recunoaștere, voința de a-ți risca viața pentru un ideal pur abstract, lupta ideologică mondială care a pus în lumină îndrăzneala, curajul, imaginația și idealismul vor fi înlocuite de calculul economic, de nesfârșită rezolvare a problemelor tehnice, de preocupări legate de mediu și de satisfacerea cererilor sofisticate ale consumatorului. În perioada postbelică nu va mai exista nici artă, nici filosofie, ci doar o îngrijire perpetuă a muzeului istoriei umane. Simt în mine și văd la cei din jurul meu o puternică nostalgie pentru timpurile în care istoria exista”. Istoria omului.

În fine, cel mai bine ar fi să nu țineți cont și, mai ales, să nu să nu le luați ca pretexte cele punctate mai sus atunci când veți găsi răgaz pentru acest superb eseu, ci să-l citiți pur și simplu pentru frumusețea lui. Pentru frumusețea gândului și a cuvintelor care îl conturează, producând realitate chiar sub ochii noștri. Fiecare în „halatul” său.